

PAGINA 1/1

KWARTAALBLAD VAN DE 11.11.11 - BEWEGING

12/2011

De vele gezichten
van 11.11.11

driemaandelijkse tijdschrift • extra nummer • december 2011 • afgiftekantoor: Koninkrijk MassPost

11.11.11

VECHT MEE TEGEN ONRECHT

AAN DIT NUMMER WERKTEN MEE:

COMMUNICATIEDIENST: Marjan Cauwenberg
en Carolien Van Loon

EDUCATIECEL: Jasse Cnudde, Bart Demedts
en Jacques Mevis

CEL VRIJWILLIGERSWERKING: Hanne Eerdekenes,
Terri Grootjans, Jan Leysen, Geertrui Van
Eynde, Aagje Vandewalle, Hade Vanhoutte
en Warre Van Vlierden

CEL FONDSSENWERVING EN MARKETING:
Dirk Peeters

BELEIDSCEL: Sarah Lamote en Line Rich

EINDREDACTIE: Eddy Maes

CONCEPT EN REALISATIE:

Metronoom, Antwerpen

DRUK:

Gevaert Printing, Zwevezele

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER:

Bogdan Vanden Berghe
Vlasfabriekstraat 11, 1060 Brussel

REDACTIE:

Pagina 11
Vlasfabriekstraat 11, 1060 Brussel
Tel. 02 536 11 16
Fax 02 536 19 02
e-mail pagina11@11.be
www.11.be

NATIONAAL SECRETARIAAT:

11.11.11
Vlasfabriekstraat 11, 1060 Brussel
Tel. 02 536 11 11
Fax 02 536 19 10

PROVINCIALE SECRETARIATEN:

11.11.11 ANTWERPEN
Patriottenstraat 27, 2600 Berchem
Tel. 03 281 06 62
Fax 03 281 06 89
e-mail antwerpen@11.be

11.11.11 LIMBURG
Pastorijstraat 40, bus 7,
3530 Houthalen-Helchteren
Tel. 011 87 14 80
Fax 011 85 14 93
e-mail limburg@11.be

11.11.11 OOST-VLAANDEREN
Dok Noord 4, E 102, 9000 Gent
Tel. 09 233 02 03
Fax 09 233 94 84
e-mail oost-vlaanderen@11.be

11.11.11 VLAAMS-BRABANT/BRUSSEL
Vlasfabriekstraat 11, 1060 Brussel
Tel. 02 536 11 53 of 02 536 11 33
Fax 02 536 19 01
e-mail brabant@11.be

11.11.11 WEST-VLAANDEREN
Hugo Verrieststraat 22, 8800 Roeselare
Tel. 051 24 06 13
Fax 051 24 08 39
e-mail west-vlaanderen@11.be

2011/ALS/385

Overname van (delen van) artikelen
is toegestaan, mits bronvermelding.

En hoe reageren de financiële markten, Pascal Paepen?

Crisis. Ik doe echt mijn best om dat financiële Chinees te begrijpen en mezelf te overtuigen dat het allemaal zo simpel niet is. Maar mijn naïviteit is van een koppige soort. We hebben toch alles (en veel meer dan dat) om met z'n allen comfortabel te leven. Laat geld dan dienen om dat te regelen. Maar zo hebben de financiële markten het niet begrepen. Daar moet geld maximaal opbrengen. Met onze centen worden kaartenhuisjes gebouwd. Fragiele constructies, los van de tastbare economische realiteit. En wedden wanneer die zullen instorten, is een lucratieve bezigheid. Een beetje blazen mag. Speculeren, zoals dat heet.

We zijn het intussen gewoon om uur na uur te horen hoe speculanten en ratingbureaus op ons doen en laten reageren. Net als de goden uit de Griekse oudheid. Die permitteerden zich ook om vanuit hun luie zetel op de Olympus het lot van de mensheid te bepalen. Banvloeken, donders en bliksems zijn nu rentevoeten en ratings geworden. Ze komen even goed uit een fictieve wereld. Maar ze zijn veel gevaarlijker.

Hoe de ijskappen, de Golfstroom en de oerwouden op ons doen en (te weinig) laten reageren, mag het daar ook eens over gaan? Waar is de Pascal Paepen die ons hiervan op de hoogte houdt?

De grote schakelaars van het klimaatsysteem hebben niet gewacht op de klimaatconferentie in Durban om zich anders te gedragen. De Golfstroom is een langzaamactie begonnen. Het Amazonewoud zet de productie van regen op een laag pitje. En de ijskappen geven er sneller dan voorspeld de brui aan.

In tegenstelling tot de financiële, wordt deze crisis ons nauwelijks onder de neus verwreven. Ondertussen zien boeren in het Zuiden hun kapitaal wel verdampen: het ritme van de seizoenen, van regen en droogte, van warm en koud. Het beste wat ons kan overkomen, zijn skioorden zonder sneeuw. Een heel winterseizoen lang. Ik besef dat ik nu een aantal vrienden kwijtspeel. Om hun kinderen voor erger te behoeden, zal ik dan maar zeggen. Want het is hoog tijd dat het klimaat ons wat meer nachtmerries bezorgt. Of zoals Wallace Broecker het zegt: "Het klimaat is een onberekenbaar beest en wij prikken het met stokken".

BART DEMEDTS

NIET TE MISSEN

BOGDAN VANDEN BERGHE

Hij trok met een observatiemissie naar Congo, voor de verkiezingen. Met een fotograaf in zijn kielzog. Het leverde mooie beelden op, maar vooral steun aan de vele Congolese waarnemers uit de civiele samenleving.

| pagina 12

JOSEPH PURUGGANAN

'Wij verbruiken, zij betalen' is een goede slogan, vindt deze activist uit de Filipijnen. Maar het moet wel veranderen en alleen wat meer met de fiets rijden zal niet volstaan, weet hij.

| pagina 14

Zo was de 11.11.11-ACTIE

De **fietsplaatjes** kenden een onverhoopt succes. Aan meer dan 300.000 fietsen zou nu zo'n plaatje moeten hangen.

Het solidaire feestbier **Triple 11** was welkom op tal van activiteiten, zoals hier tijdens de quiz in het Oost-Vlaamse Drongen. Bij brouwerij Corsendonk gingen meer dan 90.000 flesjes de deur uit.

FOTO JIMME EERDRENS

11 november 2011 ging ook op Radio 1 niet ongemerkt voorbij. In de foyer van museum M in Leuven presenteerde Jan Hautekiet van 11 tot 13 uur **Radio 11**. Spinvis (foto) en Sioen waren de muzikale gasten.

Meer dan 20.000 medewerkers zorgden voor een enorme diversiteit aan **activiteiten**, van etenjes over sportevenementen en quizen tot de verkoop van wenskaarten.

• www.11.be/campagne

Goed financieel resultaat

Zelden zoveel zonnige gezichten gezien tijdens het 11.11.11-actieweekend. Toegegeven, een stralende zon zat er vast voor iets tussen. Maar het feit dat het thema klimaat aansloeg, was natuurlijk minstens even belangrijk. Het besef dat vooral de mensen in het Zuiden de hoogste tol van de klimaatverandering betalen, lijkt goed doorgedrongen.

De opbrengst van de straatactie ligt zeker hoger dan vorig jaar. Ook de stortingen op de lokale rekeningen doen het goed. We verwachten een stijging van minstens 6 %. De giften op de nationale rekening doen het zelfs nog ietsje beter. Kortom, we mogen de najaarsactie erg geslaagd noemen. Bedankt voor je bijdrage en voor je inzet!

Vlaanderen in **ACTIE** voor het klimaat

FOTO JAN LIESEN

FOTO TINEKE D'HAES - DIXSM

Oog voor de gevolgen in het Zuiden

Het klimaatthema van de 11.11.11-actie sloeg aan. Dat blijkt uit de vele positieve reacties. De fietsplaatjes vlogen weg als warme broodjes, op de klimaatactiedag van 28 oktober vonden meer dan 150 acties plaats, vooral in scholen en aan stations, en we kregen meer dan 24.098 ondertekende klimaatakkoorden binnen. Door een klimaatakkoord te ondertekenen gaf je een duidelijk signaal aan onze politici dat ook zij in Durban tot een klimaatakkoord moesten komen. En je nam zelf ook een engagement voor je eigen levensstijl.

De meerwaarde van de klimaatcampagne van 11.11.11 lag in de nadruk op de gevolgen in het Zuiden. Dat klimaatveranderingen onze levensstijl bedreigen, dat wisten we, maar dat de gevolgen al zo voelbaar en catastrofaal zijn in het Zuiden, was nog veel minder doorgedrongen. En dus is een tweede jaar klimaatcampagne van 11.11.11 meer dan nodig.

Klimaatmanifestatie

Een sterke 11.11.11-delegatie, beladen met koffers klimaatakkoorden, stapte mee in de kleurrijke manifestatie van zaterdag 3 december. Duizenden manifestanten wezen de politici op hun verantwoordelijkheid. Zonder snelle en drastische maatregelen, worden de gevolgen voor de aarde onomkeerbaar.

Jouw bijdrage tot het klimaat

In de **24.098** ondertekende klimaatakkoorden noteerden we volgende engagementen:

55,5 %

Ik drink voortaan **kraantjeswater**.

54,3 %

Ik eet voortaan 1 dag per week **geen vlees**.

51,5 %

Ik kies voor de **fiets** of het **openbaar vervoer** voor korte verplaatsingen.

26,3 %

Ik kies voor **familiale en duurzame landbouw**.

24,7 %

Ik schakel dit jaar over op **groene stroom**.

22,8 %

Ik laat een **vliegtuig** achterwege.

14,1 %

Ik doe mee aan de **energiejacht**.

7,3 %

Ik stap mee in de **klimaatmanifestatie**.

Deze cijfers zijn gebaseerd op een steekproef van 3.464 akkoorden.

▲ Koffers voor minister Schauliege

Net voor haar vertrek naar de VN-klimaatop in Durban op zondag 4 december kreeg Vlaams minister Schauliege enkele koffers mee met 24.098 ondertekende klimaatakkoorden. Daarmee onderstreepten 11.11.11 en de Bond Beter Leefmilieu dat vele Vlamingen zelf al een persoonlijk engagement aangaan voor een beter klimaat. Een voorbeeld voor de Vlaamse, Belgische en internationale politici.

► Basisschool in de ban van het klimaat

Basisschool Mater Dei in Sint-Pieters-Woluwe engageert zich al een tijd om zorg te dragen voor het milieu, vertelt leerkracht Aagje Ingels. "Dit schooljaar voelden we dat de leerlingen klaar waren voor een grootse aanpak." Het Hupsala-pakket en acteur Herman Verbruggen gaven hen een duwtje in de rug. Het Hupsala-pakket van ngo Djapo biedt een educatief pakket voor iedere graad van het basisonderwijs en dus perfect bruikbaar binnen de 11.11.11-klimaatcampagne. Het luisterspel 'De wonderbaarlijke reis van Hupsala Princess', een verhaal van lanka Flerackers is telkens het vertrekpunt. Zo gaan leerlingen creatief aan het werk rond het thema klimaat en de school koos ervoor om ook de effecten wereldwijd aan te kaarten. Zo organiseerde het samen met vier Brusselse basisscholen een mini-klimaatop in het Brusselse parlement. In het pakket biedt Djapo ook het model van de flashmob aan. De leerlingen van het vijfde leerjaar mochten het uitproberen met steun van acteur Herman Verbruggen.

• www.11.be/basisonderwijs

De vele gezichten van 11.11.11

REPORTAGE VAN EDDY MAES

De creativiteit en het engagement van de meer dan 20.000 vrijwilligers van 11.11.11 zorgen voor een rijkdom aan activiteiten. Ieder heeft zijn of haar manier om de actie zichtbaar te maken en de campagne in dorp of stad te laten leven. Een proevertje.

FOTO'S DART VAN DEN NIEKEN

GUY UIT RAVELS • Het sprookje van de elfenwandeling

"Je zal het maar meemaken, een wandeling organiseren en thuis zitten met een omgezwikte voet. Gelukkig hebben we een sterk team en de medewerking van heel wat verenigingen. Ik ben 11.11.11. ingerold via de jeugdbeweging. Vooral het woord ontwikkelings-samenwerking heeft mij aan het denken gezet. De welvaart ontwikkelen door samenwerking. Ik probeer dit door mensen te laten doen waar ze goed in zijn. Ravels heeft veel groen, is uniek gelegen tegen de Nederlandse grens en Bloso organiseert op 11 november 'Vlaanderen Wandelt'. En zo is onze elfenwandeling geboren. Omdat ze op de kalender van de Vlaamse Wandelfederatie staat, komen mensen uit heel Vlaanderen, mensen die 11.11.11 anders niet zou bereiken. En aan onze wereldwinkelstand kunnen ze nog (h)eerlijke producten meenemen."

SARAH, JESSA EN SASKIA UIT HASSELT • Met een stevige Triple 11 aan de Colruyt

"Een promotiestand voor de Triple 11 leek ons wel een leuk idee.

We vonden het namelijk tijd om iets te doen voor mensen die minder geluk hebben. We kozen voor 11.11.11 omdat Sarah er stage heeft gelopen. Daardoor wisten we dat je er je eigen ding kan doen en kan rekenen op een goede ondersteuning. Op zaterdag 12 november trokken we met een stand naar de Colruyt. In eerste instantie wilden we enkel het bier laten proeven. Maar bij nader inzien, leek het ons ook een uitgelezen kans om de campagne bekend te maken en klimaataakkoorden te laten ondertekenen. Dat liep vlot en ook het bier en de fietsplaatjes vielen in de smaak. Volgend jaar willen we het groter aanpakken. We denken aan een voetbalmatch. Als je ook je steentje wil bijdragen, geef ons gerust een seintje."

FOTO'S VAN HEDERIKX

FOTO'S KATHOLIEK BLANCHARD

AAGJE UIT KNESSELARE • **Langs gaan om merci te zeggen**

"De 11.11.11-vrijwilligers werken hard om de campagne te laten leven in hun gemeente. Daarom probeer ik als campagneondersteuner zoveel mogelijk langs te gaan op hun activiteiten. Dat enthousiasme, de vele plannen en dromen ... dat doet mij jaar na jaar versteld staan. Een bezoekje brengen is de kleinste vorm van appreciatie en bewondering voor hun harde werk. Ik vind het ook heel leuk om te doen. Bekende gezichten terugzien en nieuwe leuke, boeiende, geëngageerde mensen leren kennen, zoals bij de voorbereiding van de ontbijtpakketten in Knesselare. Ik wil er zijn om bij te springen waar nodig, om een hart onder de riem te steken waar het niet zo goed loopt, om een dikke proficiat te zeggen als het fantastisch is, om merci te zeggen ... Die kracht en dat engagement van de vrijwilligers toont het belang van 11.11.11 als beweging en het geeft me telkens ook weer nieuwe energie om daar verder aan te bouwen."

FOTO'S EDU PETROUS

WOUTER UIT HASSELT • **Geëngageerde klassiekers in de kathedraal**

"Een speciale datum (11/11/11) vraagt een speciaal evenement, vonden we. Daarom dachten we met het jaarlijks benefietconcert van het Rednote Festival aan 11.11.11. Het thema 'klimaat' sprak ons aan en de insteek Peru en Latijns-Amerika inspireerde ons om daar muzikaal iets mee te doen. Eliane Rodrigues, de internationaal befaamde Braziliaanse pianiste, zag het ook meteen zitten, zodat we ons als vrij jonge artiesten konden optrekken aan iemand met een grote carrière. Het concert leverde niet alleen muzikaal een unieke combinatie op, maar ook een ongeziene ontmoeting tussen een klassiek en een geëngageerd publiek. Het was fijn dat de kathedraal vol zat en dat iedereen enthousiast was. Dat geeft veel voldoening en vraagt om een vervolg."

ANGELO UIT DRONGEN • **Quizmaster met goesting**

"Een quiz is ideaal om de inhoud van de campagne over te brengen bij jongeren. Samen met mijn vriendin Joke doe ik het al voor de vijfde keer en telkens met heel wat ambiance. We komen allebei uit de jeugdbeweging, dat komt goed uit bij de promotie. We zoeken naar verrassende thema's en proberen er altijd wat couleur locale in te steken. Dit jaar filmden we een Gentse fietsenmaker die woorden als *gardebou* (spatbord), *sambrière* (binnenband) op een sappig toontje insprak. We zorgen altijd voor voldoende plezierige rondes, en enkele met meer inhoud. Voor ons is de quiz geslaagd, als typische quizzers er niet bovenuit steken en als er voldoende gelachen wordt. En als de Drongense jeugd merkt dat 11.11.11 meer is dan een georganiseerde collectebus."

FOTO BOBETTE NIEUW LEO

LIEN UIT BEVEREN-LEIE • Met vreemden aan tafel

FOTO'S KAT DEWITTE

"Ze zochten nieuw volk en de klimaatkwestie spreekt me enorm aan, en zo kwam ik in de 11.groep van Beveren-Leie terecht,

enthousiast om iets nieuws op poten te zetten: de 'vreemde tafels'. De formule is eenvoudig: je stelt voor één avond je huis open voor mensen die zich vooraf inschrijven en voor een vreemde kok. Voor dit eerste jaar hadden we al 55 deelnemers, wat we goed vonden. Zelf ontvingen we tien gasten en twee Congolese koks. Ik vind het fantastisch hoe die koks zich volledig belangeloos een dag en een avond inzetten om onze bezoekers een lekker gerecht aan te bieden. Het werd een gezellige, sfeervolle en vooral culinaire avond en we leerden allerlei zuidere smaken kennen. De gasten maakten ook kennis met 11.11.11 en de actie van dit jaar. De reacties en mijn aanvoelen waren heel positief. Op naar volgend jaar!"

FOTO'S KAT DEWITTE

JOKE UIT LEDEGEM • Chocolatier gaat de straat op

"Met die speciale editie van 11.11.11 in 2011 zochten we naar een exclusief product voor onze straatactie. Mijn man is chocolatier en zo kwamen we erachter dat je pralines kan bedrukken. Het witte logo kwam op kleine pralines in melk en fondant. Acht stuks in een rood doosje en zo hadden we de kleuren van het 11.11.11-logo. In de herfstvakantie was ons huis net een chocoladefabriek met het verpakken van al die pralines door ... 11 vrijwilligers. De deur-aan-deur-verkoop deden we allemaal samen op zaterdag 12 november. Ik vind de straatactie nog altijd heel belangrijk omdat hier toch het financiële plaatje telt. Het vergt veel van de vrijwilligers, maar we blijven volhouden. Het verwarmt mijn hart te zien dat er nog solidariteit bestaat en mensen, ook jonge gasten, zich belangeloos inzetten. En dus blijf ik hoopvol."

INGRID UIT LINT • De gensters van het 'Local Warming event'

"Het muzikaal enthousiasme van 'De Foorapen' heeft de lont aangestoken. We zochten al een tijdje naar iets bijzonders voor het speciale jaar 2011. Hun muzikaal enthousiasme gaf de aanzet voor een muziekfestivalletje dat later ons 'Local Warming event' zou worden. Schooldirecteur Lieven Herremans, bibliothecaris Marc Aerts en enkele oud-scouts trokken de kar. 'De Foorapen' en nog twee lokale groepen, Squeal en Dok&Djivagoos, zagen het meteen zitten om gratis op te treden. Het werd een spetterende avond met veel volk, jong en oud. Met een heel natuurlijke en pittige mix van lokale muziek en globale inhoud. En met home-trainers waarop je symbolische fietskilometers naar Durban kon afleggen. Het enthousiasme van de ploeg van een dertigtal vrijwilligers was hartverwarmend. Ik hoop dat er dankzij dit festivalletje iets blijft nasmeulen zodat er elk jaar op 11.11.11 terug 'een vuur' kan opflakkeren."

FOTO'S EDY PETROUS

FOTO: BOUTTE MIREN LEO

RIET UIT KIELDRECHT • Rechtstreeks de discussie aangaan

"11.11.11 is voor mij de straatactie, je kenbaar, zichtbaar maken zodat mensen met je boodschap geconfronteerd worden. En met de Peruaanse bezoeker Vanessa erbij was het nog sterker dit jaar. Als je de straat opgaat, kan je rechtstreeks de discussie aangaan. Ik ondervind wel dat meer mensen niet meedoen. Soms maakt het me opstandig, kan er dan echt niet een beetje gegeven worden? Bij andere mensen word je hartelijk ontvangen. Dit doet deugd, maar daar doe je het niet voor, je doet het voor de mensen in het Zuiden. Ik kan niet in mijn zetel blijven zitten omdat ik weet dat wij geluk hebben dat we aan deze kant van de wereld geboren zijn, dat het Noorden de oorzaak is van veel problemen, ... Dat 11.11.11 aan structurele veranderingen werkt, is belangrijk voor mij."

VINCENT UIT KAMPENHOUT • Mountainbiken met een warm gevoel

"Vijf jaar geleden kwam voor mij een droom uit. Twee eigenlijk. Als verwoed mountainbiker wou ik al lang zelf een tocht uitstippelen en vanuit mijn verleden in de jeugdbeweging had ik veel sympathie voor 11.11.11. Ik deed mee aan de quiz, maar droomde ervan om daar zelf iets voor te doen. Zo kwam ik in contact met de 11.groep en kreeg ik de kans om een mountainbiketocht voor 11.11.11 te organiseren. We konden meteen rekenen op de steun van heel wat verenigingen en vrijwilligers, alles samen 80 medewerkers. Het succes blijft groeien zodat we nu al aan 1.800

deelnemers zitten. Dat geeft een warm gevoel voor alle medewerkers. Je bereikt er iedereen mee en van de informatie in de sporthal (start en eindpunt) en aan de bevoorradings blijft zeker wat hangen. Elk jaar opnieuw geeft die dag mij een enorme klap, een grote voldoening."

FOTO: JUS VERBOGEN

KEBE UIT SCHAARBEK • CO₂-arm koken met een laag budget

"Al drie jaar maken een hele reeks Schaarbeekse verenigingen gerechten klaar voor 'De week van de smaak' in het gemeenschapscentrum De Kriekelaar. Dit jaar voor de 11.11.11-brunch. Het leverde een boeiende en kleurrijke samenwerking op. We betrekken daar ook de Vierde Wereld bij. Dat is belangrijk, maar het is niet eenvoudig om het klimaatthema aan te kaarten bij mensen die in armoede leven. We kozen als invalshoek hoe ze CO₂-arm konden koken. Hoe pak je dat aan? Achteraf kregen we heel wat positieve reacties. Zelf konden ze aan € 1 komen brunchen. De anderen betaalden € 7, want er moet ook nog wat geld in het bakje komen."

FOTO: RONALD REESMAEKERS

Ontwikkelen in **evenwicht** met de natuur

Vanuit Peru kwamen Vanessa Torres Cáceres en

José Luis Ricapa van de partnerorganisatie MOCICC de

11.11.11-campagne verrijken met hun visie en ervaring.

In Mechelen gingen we luisteren naar José Luis.

BOVEN: Vanessa Torres en José Luis tijdens de klimaatactiedag van 28 oktober in de school Sint-Victor in Alsemberg, aangemoedigd door Bart Canaerts. FOTO EDDY PETROONIS

Hoe voelen jullie de klimaatverandering in Peru?

José Luis Ricapa. Vooral de landbouwers in de Andes en het Amazonegebied zien duidelijk veranderingen. De seizoenen worden onvoorspelbaar, de regen is heviger, in de Amazone valt hagel.

Gemeenschappen in de Andes krijgen te maken met ziektes die vroeger niet voorkwamen. Er zijn bijvoorbeeld meer kinderen met astma en longaan-

doeningen. De malariamug rukt op naar hoger gelegen plaatsen die vroeger te koud waren,

maar waar de mug door de opwarming van de aarde nu wel kan overleven.

Erg zorgwekkend is dat gletsjers verdwijnen. De laatste dertig jaar hebben we maar liefst 25 % zien verdwijnen. Het water van deze gletsjers is de belangrijkste bron van zoet water, niet alleen voor de gemeenschappen in de Andes, maar ook voor mensen die in grote steden aan de kust wonen. In Lima leven acht miljoen mensen, die in de toekomst meer en meer afhankelijk zullen worden van het zoet water uit de Andes. De klimaatverandering heeft ook gevolgen op cultureel vlak. De gemeenschappen in de Andes leven al eeuwen lang in een erg nauwe relatie met de natuur. Zij vragen zich nu af waarom al deze veranderingen nu gebeuren.

Veranderingen waarvoor wij verantwoordelijk zijn?

José Luis. Voor mij is die historische schuld wel erg belangrijk. We moeten die schuld in de eerste plaats zien als een schuld van de mens aan de natuur zelf. Het Noorden moet haar verantwoordelijkheid erken-

"Als de samenleving niet verandert qua mentaliteit, zal je nooit kunnen overschakelen op een duurzaam ontwikkelingsmodel."

nen en de nodige maatregelen nemen om de uitstoot van CO₂ te verminderen. Daarbij moet het Noorden aan het Zuiden de nodige middelen geven om zich aan te passen aan de gevolgen waar wij nu al mee te kampen hebben. Op de klimaatop in Kyoto zijn enkele afspraken gemaakt, wij hopen dat er in Durban een vervolg van komt.

Wat moet er dan gebeuren?

José Luis. Volgens mij kunnen we veel leren van de inheemse volkeren. Peru is door haar ligging en geografie een land dat doorheen de geschiedenis al vaak te kampen had met klimaatveranderingen. De pré-Inca's kenden al technieken om hiermee om te gaan. Ik sta een beetje sceptisch tegenover de haalbaarheid van theoretische kaders, alsof enkel politieke beslissingen automatisch leiden tot een duurzame samenleving. Zolang we overtuigd blijven dat we de natuur kunnen overheersen met onze technologie en economische groei en vooruitgang centraal staan, kunnen we nog zoveel systemen invoeren die moeten bijdragen tot een vermindering van de CO₂-uitstoot. Als die samenleving zelf niet verandert qua mentaliteit en niet bereid is om op een duurzame manier met de natuur te leven, zal het volgens mij onmogelijk zijn om over te schakelen op een duurzaam ontwikkelingsmodel. Ik zie in de huidige economische crisis een opportuniteit om te kiezen voor een duurzame ontwikkeling, in Noord en Zuid. Maakt al die consumptie ons echt gelukkig? Dat vind ik een goede vraag om van te vertrekken.

MARJAN CAUWENBERG

• www.11.be/bezoekers

Tijdens een infomoment in de Rupelstreek geeft José Luis Ricapa meer uitleg over de gevolgen van de klimaatverandering in Peru. FOTO ROBERTE NGHEN LERO

Meer gedreven door opvang bezoekerster

"Of Vanessa, de Peruaanse bezoekerster, bij ons kon logeren?

Zo vlot is mijn Spaans nu ook nog niet, maar goed, we trekken onze plan wel.

Waar de taal een barrière vormde, was mimiek en intuïtie het tovermiddel. Samen koken daar hebben we weinig woorden voor nodig, en het brengt je dichter bij elkaar. We zijn ook aan het dansen geslagen, de *cumbia*. Dat ging al even vlot als mijn Spaans. Op een avond kwam ik thuis, de laptop met Peruaanse muziek op tafel en de geur van melk, kaneel en kokende rijst. Toen dacht ik: Vanessa voelt zich thuis, dit is goed. We hebben die avond gevierd, gezellig, gezongen, gedanst en gedronken. We verhieven het *arroz con leche* lied tot een strijdlid!

Ik herinner me ook nog:

Vanessa en ik met de sokken tegen de speksteenkachel van de boot in Merkem,

Vanessa gek op witte chocolade,

Vanessa 's avonds laat met haar vader aan het chatten,

Vanessa op de fiets, gekke toeren uithalen bij iedere auto die voorbij rijdt,

Vanessa gek op de smurfen.

Al die zaken zorgen voor een sterke band. Je komt met meer gedrevenheid op tegen het onrecht in haar land.

Hasta la vista Vanessa!

Se mueve la gente!"

IDA LAVAERT, DESSELGEM

Op 28 november trokken de Congolezen naar de stembus voor de presidents- en parlementsverkiezingen. 11.11.11 was erbij met een observatiemissie. Een sfeerbeeld uit het blog van algemeen directeur Bogdan Vanden Berghe.

FOTO'S © 11.11.11 - GIAMPAOLO MUSUMECI

CONGOLESE VERKIEZINGEN doorgelicht

GERUCHTENSTROOM

Kinshasa 25 november • Naast vele technische vragen bereiden we ons voor op eventuele onlusten en uitstel van de verkiezingen. Ondanks de geweldige geruchtenstroom daarover, volgens sommigen aangezwengeld door de oppositie, blijft de kiescommissie (CENI) bij haar verklaring dat de verkiezingen volgende maandag doorgaan, zoals aangekondigd. In Kinshasa kan je er niet naast kijken. Overal zie je foto's en spandoeken van kandidaten.

SPANNING TE SNIJDEN

Kinshasa 26 november • Vandaag moet een hoogtepunt moeten worden voor de grote politieke partijen. De drie belangrijkste kandidaten, Kabila (PPRD), Tshisekedi (UDPS) en Kamerhe (UNC) geven hun laatste toespraak.

Onze lokale partners raden ons af om een kijkje te gaan nemen, want de sfeer is gespannen. De eerste berichten over kleine onlusten waaien binnen. Daarna volgt het ene bericht na het andere. In tal van wijken zijn er onlusten. Overal dezelfde signalen: traan-gas, stenen, maar ook al kogels. Kort na de middag volgt dan het bericht dat alle verkiezingsmeetings geannuleerd zijn.

LAATSTE LOODJES

Kinshasa 27 november • Vandaag start het echte observeren. Zelf ga ik naar de rand van de stad. Staan de kiesbureaus klaar? Zijn de stembiljetten en de urnen aangekomen? Zelfs in Kinshasa is dat een echt huzarenstuk. Een 'chef de centre' neemt me apart. Hij drukt me op het hart hoeveel tijd en energie ze hebben gestoken in het opstellen van de kiesbureaus. Een deel van het materiaal hebben ze te voet moeten verplaatsen. Ze zijn daar al dagen mee bezig. Hij is verbolgen over het feit dat er in sommige media

"Als je ziet hoe de gewone Congolezen zich inzetten om te kunnen gaan stemmen, dan weet je dat hij is klaar voor een democratie. Alleen nog hopen dat hun leiders er ook klaar voor zijn."

sprake was van spookbureaus of onregelmatigheden. Dat wil hij wat betreft zijn bureau wel eventjes aan ons, observatoren, duidelijk maken.

STEVIGE WEEKENDKRANT

Kinshasa 28 november • Rond 5 u 's morgens vertrekken we met de observatieploeg om de opening van de stembureaus mee te maken.

We kiezen voor het bureau 'Les Bambous' in de wijk Ngaliema. Een grote school waar er meer dan 20 bureaus zijn. Er staat al veel volk te wachten om te stemmen. De stembiljetten, de urnen, de kartonnen stemhokjes en de onuitwisbare inkt, in slechts enkele bureaus staat het allemaal klaar. De kiezers nemen hun taak zeer ernstig.

Door het donkere, smalle gangetje van de school wring ik me naar buiten, door groepjes kiezers die op zoek zijn naar een stemlokaal. Enkel beweren dat ze niet kunnen gaan stemmen omdat men hun naam niet terugvindt op de lijsten. Het zal niet de enige keer zijn vandaag.

We bezoeken nog enkele kleinere verkiezingscentra die vlot georganiseerd zijn. Noteren dat het voor de kiezers moeilijk is om kandidaten terug te vinden voor het parlement. Wat niet verwonderlijk is, want met de meer dan duizend kandidaten in Kinshasa alleen, lijkt het stembiljet op een gezonde Belgische weekendkrant. De lijst met 11 presidentskandidaten is sneller afgewerkt.

BEVREEMDENE DAGEN

Kinshasa 29 november • De dagen na de verkiezingen zijn de presidentskandidaten opvallend stil.

De eerste observatiemissies doen al uitspraken. Voor ons onmogelijk. In totaal bezochten we meer dan 14.000 bureaus en die resultaten komen tergend langzaam binnen.

BOVEN: De kiezers nemen hun taak zeer ernstig op.

ONDER: In sommige wijken kwamen de aanhangers van Tshisekedi massaal op straat. De twee vingers staan niet voor het V-teken maar voor 11, het nummer van hun presidentskandidaat.

De stilte en het gebrek aan politiek debat na de verkiezingen, maken dat geruchten en speculaties de vrije loop krijgen. De twee hoofdkandidaten verspreiden volop cijfers over hun scores. Het is me duidelijk geworden dat het geruchtencircuit in Congo een integraal onderdeel is van de campagne strategie. Ondertussen stijgt de spanning, alvast in Kinshasa. De winkeltjes op straat gaan wat vroeger dicht, de Congolezen gaan wat sneller dan gewoonlijk naar huis, enz. De verschillende kampen maken zich op voor een overwinningsest of een clash.

"Het is me duidelijk geworden dat het geruchtencircuit in Congo een integraal onderdeel is van de campagne strategie."

HET TELLEN VAN DE STEMMEN

Kinshasa 30 november • Gisteren verlieten heel wat internationale observatoren het land. Verschillende ambassades nemen strengere veiligheidsmaatregelen. Zelf heb ik er een dubbel gevoel bij. Het verkiezingsproces is nog lang niet voorbij. Gelukkig zijn er nog onze lokale waarnemers, die dapper hun werk blijven doen. Met zo'n 3.000 zijn ze. En dat is van essentieel belang. Want nu de stemming afgesloten is, loopt het verzamelen en het tellen van de stemmen. Dat is een cruciale fase waar goed op moet gelet worden.

Volg de evoluties op het congoblog:

• www.11.be/congoblog

Congolese leiders klaar voor de democratie?

Als je dit leest heeft Congo wellicht een beëdigd president. We zullen dan ook alle informatie van onze observatiemissie hebben. Dat laatste is voor ons van groot belang. We hebben veel onregelmatigheden gezien. Enkele louter te wijten aan de logistieke problemen, andere verdienen verder nazicht. Gezien de moeilijke aanloop naar de verkiezingen, de incidentrijke campagnes en het vrij chaotische verloop van de verkiezingen zelf, valt te verwachten dat december nog een behoorlijk hete maand wordt. Met onze partners zullen we er alles aan doen om de prille democratisering in Congo op de voet te volgen. Met hen werken we samen aan de versterking van de civiele samenleving. Daarom vonden we het opzetten van de observatiemissie zo belangrijk.

FOTO JOHN JAVELLANA - REUTERS

“Wat meer met de fiets rijden zal niet genoeg zijn”

In september 2009 raasde de tyfoon Ondoy over de Filipijnen. Met catastrofale gevolgen. Volgens Joseph Purugganan van the Philippine Movement for Climate Justice (PMCJ) kunnen we in de toekomst meer dergelijke rampen verwachten. Een gesprek over kraantjeswater, neoliberalisme en schone lucht.

een ziekteverzekering, vlot berijdbare wegen hebt en slechts een glas onder de kraan moet houden om drinkbaar water te hebben. Daar schrik ik soms van. Dit vanzelfsprekend niveau van luxe is voor veel Filipinos slechts een verre droom.

Wie is er vooral slachtoffer van de klimaatverandering?

Joseph. Vooral boeren die dicht bij de kust leven, dragen de gevolgen van de opwarming van de aarde. Door de extremere weerstoestanden zoals lange periodes van droogte en hevige stormen zien ze soms hun hele oogst mislukken. Ook de vissers hebben het moeilijk. De klimaatverandering slaat hard toe. En dat voelt iedereen, van arm tot rijk. De tyfoon Ondoy van 2009 trof niet alleen de armste bevolkingsgroepen, ook de middenklasse in de stad. Naast het hoge dodental was de economische impact van de ramp enorm. Huizen waren verwoest en mensen konden wekenlang niet naar hun werk of naar school. Maar terwijl iedereen te maken heeft met de gevolgen van de klimaatverandering, zijn de armsten de grootste slachtoffers omdat ze geen middelen hebben om hun huizen opnieuw op te bouwen.

‘Wij verbruiken, zij betalen’ is de slogan van de 11.11.11-campagne. Voel je dat ook zo aan?

Joseph Purugganan. Ja, dit is een zeer correcte slogan. De uitstoot van de ontwikkelingslanden in het Zuiden is erg laag, ook in de Filipijnen. Toch dragen wij meer dan ooit de lasten van de klimaatverandering en lijden wij onder iets waar we niet verantwoordelijk voor zijn. De historische verantwoordelijkheid van het Noorden is daarom absoluut het beginpunt. Tijdens mijn bezoek in België merk ik enorm veel overconsumptie. Soms heb ik de indruk dat westerlingen een aantal privileges vanzelfsprekend vinden. Niemand staat er nog bij stil dat hier elke dag onbeperkt elektriciteit is, je terug kan vallen op

“Het kopen van schone lucht is niets anders dan het ontlopen van verantwoordelijkheid”

Is het idee van de klimaatverandering gekend bij de Filipijnse bevolking?

Joseph. Voor ons en vooral voor de kwetsbare groepen in het Zuiden staat klimaatverandering niet gelijk met een schokkende foto, technische details over CO₂ of een veelzeggende grafiek. Voor ons gaat het over storm. Tegelijk groeit het besef dat de temperatuurstijging de oorzaak is van mislukte oogsten, droogtes en moeilijke tijden voor boeren en vissers. Ook bij de jonge middenklasse begint het meer en meer door te dringen.

Het concept *klimaatrechtvaardigheid*, waar wij als organisatie op hameren, is veel minder ingeburgerd, ook in politieke kringen. Slechts enkele congresleden zijn op de hoogte van de volledige dynamiek van klimaatverandering. We hebben op vlak van bewustmaking nog erg veel werk aan de winkel. Vaak denken de Filipino's, ook de politici, dat wij als klein landje niets kunnen doen. Daar geloof ik niet in. Iedereen moet zijn verantwoordelijkheid nemen, in Noord én Zuid.

Waar liggen de pijnpunten?

Joseph. In een ideale wereld zou het Noorden haar verantwoordelijkheid nemen omdat ze de vervuiling veroorzaakt. Die verantwoordelijkheid moet zich uiten op twee vlakken: bindende vermindering van de uitstoot en financiële steun voor de opvang van de negatieve gevolgen van de klimaatverandering in het Zuiden. Maar de realiteit toont een ander plaatje. Het Noorden doet zowel op vlak van reductie als op vlak van klimaatfinanciering veel te weinig. En de beperkte beloftes vult het in met valse oplossingen zoals het kopen van schone lucht in ontwikkelingslanden. Die handel in schone lucht komt op niets anders neer dan het ontlopen van de verantwoordelijkheid. Ook op vlak van klimaatfinanciering staat de teller veel te laag als we de noden van het Zuiden bekijken.

En wat doet de Filipijnse regering?

Joseph. In de jaren tachtig ging de Filipijnse regering een neoliberale weg op. De staat trok zich meer en meer terug van haar verantwoordelijkheden en de markt nam de controle over. Grote ondernemingen nemen meer en meer de touwtjes in handen. Dat zie je heel duidelijk in de landbouwsector. Grote landbouwbedrijven controleren steeds meer grondgebied en de kleine familiale landbouw verliest zo letterlijk terrein. Ook de mijnbouw zagen we de laatste jaren veranderen. Vroeger was nog sprake van enige reglementering. Vandaag is er geen enkele beperking meer, met alle milieuproblemen en mensenrechtenschendingen van dien. Veel Filipino's zijn dat grondig beu, maar het is niet altijd veilig om je stem te verheffen.

Het systeem, de economie moet veranderen

"Gedragsveranderingen moeten er komen in Noord én Zuid, zowel kleine als grote", vindt Josept Purugganan. "In het Noorden moeten mensen in de eerste plaats een aantal vragen stellen bij hun levensstijl. Dat kunnen kleine dingen zijn zoals meer de fiets gebruiken, de verwarming een graadje lager zetten en minder vliegtuigreizen maken. Toch zal er meer nodig zijn dan dat. Het systeem zelf, de economie moet veranderen. Als de bevolking voluit voor een koolstofarme ontwikkeling gaat en erin slaagt dit door te trekken naar het dagdagelijkse leven, kan dit een verschuiving in het ontwikkelingsparadigma van de overheid teweeg brengen. Alleen zo zal ook de regering beseffen dat de huidige ontwikkeling niet langer houdbaar is."

Welke oplossingen zie je in het Zuiden?

Joseph. We moeten vooral werk maken van een duurzame ontwikkeling. Door de grote vervuilers veel marktruimte te geven, kunnen zij hun gang gaan. We mogen en moeten ontwikkelen, maar het zal op een

"Ik schrik soms hoe vanzelfsprekend luxe geworden is"

FOTO'S SARAH LAMOTE

andere manier moeten gebeuren dan de ontwikkeling in het Noorden. Het kopiëren van het ontwikkelingsmodel uit het Noorden, zal ondraagbaar zijn voor de wereld. We moeten resoluut kiezen voor een duurzame economie met respect voor mens en natuur.

• www.11.be/klimaat

SARAH LAMOTE

Actie voeren tegen de mijnsector is in de Filipijnen niet zonder risico's. Een bekende radiopresentator en milieuvactivist werd doodgeschoten in zijn huis. FOTO 11.11.11

Afspraak met de wereld op 21 januari

FOTO WILLY RANWILS

FOTO BETTY BEK

Een gezellig rendez-vous met inhoud.
Dat wordt het Nieuwjaarsmoment van de Noord-Zuidbeweging.

LEZERS ONTMOETEN GUY STANDING

Op de middag maakt Guy Standing zich vrij voor een *meet & greet* met tien lezers van Pagina 11. Je kan daar vragen stellen over zijn uiteenzetting, zijn visie en over de inhoud van zijn boek.

Wil je erbij zijn, stuur dan een mailtje naar pagina11@11.be.

De eerste tien inzendingen krijgen een uitnodiging voor deze ontmoeting.

NIEUWJAARSMOMENT

zaterdag 21 januari vanaf 10.00 u
La Tentation, Lakensestraat 28, Brussel
Deelname is gratis.

Wel vooraf inschrijven via de website.

• www.11.be/nieuwjaar

PROF MET BOODSCHAP

Centrale gast is de Britse professor **Guy Standing**. In zijn boek *The Precariat* maakt hij een verpletterende analyse van de impact van het huidige economische systeem op onze en andere samenlevingen. Door het economische te laten overheersen op het menselijke, zegt Standing, is de mens steeds meer instrument en steeds minder de motor van zijn eigen leven. Dat creëert internationaal een nieuwe klasse: *the precariat*.

Standing houdt een pleidooi voor de invoering van een internationaal basisinkomen. Het moet mensen de vrijheid geven hun leven in eigen handen te nemen en opnieuw onafhankelijk te worden van de economische machine. Door zijn strijd staat Standing mee aan de oorsprong van de Braziliaanse *Bolsa Familia* en ook in Afrika is er interesse voor het idee van een basisinkomen.

STILSTAAN

Daarna staan enkele sprekers uit binnen- en buitenland stil bij enkele heikele punten uit het afgelopen jaar die in 2012 actueel blijven. Zo zal Elise Muhimutse het hebben over **Congo na de verkiezingen**. Ze heeft een ngo-achtergrond en is actief in de nationale kiescommissie. Els Keytsman van **Vluchtelingenwerk Vlaanderen** schetst het groeiend protest tegen een beleid dat er geen is. Over non-beleid gesproken: hoe moet het verder na de **klimaattop** van Durban? Daarover horen we de mening van Michel Genet van Greenpeace. Om het tot slot te hebben over de centen: de **financiële transactietaks**. Dat is een kluijfe naar de hand van Bogdan Vanden Berghe van 11.11.11. Met daarna een gezellige babbel bij een drankje en een hapje.

EDDY MAES